

Nationaal Register Railerfgoed

Toelichting invullen aanmeldingsformulier versie 2.8 (190701)

*Overal treinen! In alle steden trams!
Een nieuwe wereld!*

Woord vooraf

Voor u ligt de *Toelichting bij het invullen van het aanmeldingsformulier voor het Nationaal Register Railerfgoed**, het register waarin railgebonden historische objecten worden opgenomen mét vermelding van hun **cultuurhistorische waarde**. Het is de toelichting bij een nieuwe fase (een vervolgfase eigenlijk) van het NRRe, nadat het oorspronkelijke project in 2005 werd afgesloten. De eerste versie noemden we dan ook 2.1. Deze is hiermee inmiddels opgevolgd door de onderhavige, licht gewijzigde versie 2.7.

Aanmelding (of "voordracht") vindt uitsluitend on-line plaats via de website van de stichting Mobiele Collectie Nederland (MCN). Het object wordt dan direct in de centrale database van het Nationaal Register Railerfgoed én in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed opgenomen.

U wordt verzocht, vóór u uw objecten aanmeldt, deze toelichting goed door te lezen. Het is raadzaam de toelichting er ook tijdens het invullen bij te houden. Tenslotte verzoeken we u, waar van toepassing en waar mogelijk, uitsluitend de in de toelichting gehanteerde terminologie te gebruiken. Doordat de gegevens digitaal worden ingevoerd en geraadpleegd, is het gebruik van zoveel mogelijk standaardtermen van groot belang.

Met vragen en opmerkingen kunt u terecht bij het beheer van het Nationaal Register Railerfgoed:

p/a Kees Wielemaker
Westersingel 9
4101 ZG Culemborg
0345 534 073
06 55 00 31 92
wielemaker.kees@gmail.com

* In 2014 is besloten het register te hernoemen tot Nationaal Register Railerfgoed (NRRe). Omdat deze wijziging op de website en in de database nog niet digitaal kon worden doorgevoerd, spreken we op sommige plaatsen nog van het Nationaal Register Railmonumenten.

Bij de voorpagina:

Overal treinen! In alle steden trams! Een nieuwe wereld!

Hoe zeer de geschiedenis van het railvervoer samenhangt met de ontwikkeling van een geheel nieuwe samenleving sinds de 19^e eeuw, wordt onder andere geïllustreerd door de kernachtige samenvatting van het toentertijd populaire tijdschrift "Eigen Haard". Geciteerd uit: Ben Speet: *1800 - 1900, de tijd van burgers en stoommachines*. Zwolle, 2007. Deel acht uit de serie "Kleine geschiedenis van Nederland".

Foto: Jacob Olie van het station Weesperpoort in Amsterdam, eind 19^e eeuw.

Inleidende opmerkingen

Er wordt vanuit gegaan dat collectiehouders die hun objecten willen voordragen bekend zijn met de criteria en procedures voor de beoordeling van railgebonden erfgoed ten behoeve van het Nationaal Register Railerfgoed (hierna kortweg NRRe), zoals die vanaf de start van het eerste project in 1998 gelden (en af en toe zijn aangepast). Deze zijn terug te vinden in de bij dit project vervaardigde stukken, zoals het *Eindverslag Nationaal Register Railerfgoed* van 1 mei 2006. De relevante stukken zijn te raadplegen via de het digitale Nationaal Register Railerfgoed (www.railerfgoed.nl, zie de [informatiepagina](#)).

Nieuwe inzichten

Sinds het verschijnen van die stukken zijn nieuwe inzichten de wereld van het railgebonden erfgoed binnengeslopen. Deels hebben die inzichten te maken met de samenwerking tussen de vier sectoren van het mobiel erfgoed (water, rail, weg en lucht) in de stichting Mobiele Collectie Nederland (MCN). MCN heeft het Nationaal Register Mobiel Erfgoed ontwikkeld en het NRRe is daar een onderdeel van. Deels hebben die inzichten ook te maken met de betrokkenheid van de railsector bij de ontwikkeling van het zogenaamde "Waardestellend kader mobiel erfgoed" (WSK), dat in 2005 onder leiding van het Instituut Collectie Nederland (ICN) in opdracht van de toenmalige staatssecretaris werd ontwikkeld. Dat WSK is inmiddels vastgesteld en aangeboden aan cultuurfondsen en overheden.¹ We laten deze inzichten hieronder kort de revue passeren, voor zover ze voor het NRRe van belang zijn.

Tijdstip T

Bij de cultuurhistorische waardebeoordeling, en de daarbij behorende beschrijving van historische objecten is het van belang een onderscheid te maken tussen de periode waarin het object daadwerkelijk gebruikt werd (het werkzame leven, de *actieve* periode of *historische* periode) en de periode waarin het object als erfgoed beschouwd moet worden.

Het onderscheid tussen die twee periodes wordt gemarkeerd door een zeker "tijdstip T". Vóór dat tijdstip T stond het *gebruik* van het object, bij de *historische gebruiker* (een vervoerbedrijf, een steenbakkerij, kolenmijn o.i.d.) centraal. Het had een functie te vervullen, in de railgeschiedenis doorgaans het vervoer van mensen en goederen, en het werd voortdurend onderhouden, aangepast en vernieuwd om dat optimaal te doen. De omgang met het object was ondergeschikt aan die functie.

Behoud

Na het tijdstip T is dat niet meer zo. Tijdens de erfgoedperiode hoort het *behoud* van het object voorop te staan en zal de omgang met het object daaraan ondergeschikt zijn.

Het zal overigens niet altijd mogelijk zijn tijdstip T eenduidig vast te stellen. Soms is T geen tijdstip, maar een periode die best jaren kan duren. Soms is tijdstip T echter heel makkelijk te bepalen. Als een oude trein of tram ergens in een bedrijf buiten dienst wordt gesteld en een dag later naar een museum verhuist, is het tijdstip T met grote nauwkeurigheid vast te stellen.

Het is echter altijd van belang dat de huidige eigenaar / beheerder (collectiehouder) zich bewust is

1 Zie voor meer informatie over het Waardestellend kader mobiel erfgoed de publicatie *Erfgoed dat Beweegt! Waardering van de Mobiele Collectie Nederland*. Meer informatie: http://www.mobiel-erfgoed.nl/Kolom2_meer_publ_Edb.htm.

van het tijdstip T en van de beide perioden. Bij de beschrijving en waardering van historische trams en treinen ten behoeve van het Nationaal Register Railerfgoed gaat het er voornamelijk om, informatie over de historische periode van het object te vermelden. Dáár is het register voor bedoeld en daarmee wordt ook de cultuurhistorische waarde vastgesteld.

Levensloop object		▼ tijdstip T	
Historische periode (= werkzaam leven)		Erfgoedperiode	
Historische gebruiker 1*	Historische gebruiker 2*	Eigenaar 1**	Eigenaar 2**

* Eigenaren zullen in de historische periode doorgaans vervoermaatschappijen of bedrijven (kolenmijnen, fabrieken, aannemers) zijn.

** Eigenaren zullen in de erfgoedperiode doorgaans musea, andere collectiehouders of particuliere eigenaren zijn.

Inmiddels is het zo dat de "Erfgoedperiode" van sommige objecten al langer duurt dan de historische periode ooit geduurd heeft. Op zich kan ook de historie van de Nederlandse "railmusea" dermate interessant zijn, dat de geschiedenis van het object bij zo'n railmuseum relevant wordt. De *geschiedenis van het erfgoed* in Nederland is echter een andere tak van sport dan de *geschiedenis van het Nederlandse railvervoer*. En dat laatste is waar het Nationaal Register Railerfgoed zich op richt.

Streeftoestand en referentieperiode

Het blijkt doorgaans zo te zijn, dat de collectiehouder er naar streeft het object "terug te restaureren" in één of andere "originele staat". Dat kan de afleveringstoestand zijn, maar ook een toestand ergens gedurende de historische periode. We spreken in dat geval van de "streeftoestand", waar de (voorgenomen) restauratie zich op richt. Deze toestand heeft doorgaans betrekking op een jaar of periode, waarin het object in die toestand rondreed. Dat noemen we de referentieperiode, omdat bij de restauratie aan die periode wordt gerefereerd.

Hoewel ten behoeve van het NRRe zoveel mogelijk informatie op prijs wordt gesteld, zal de informatie over de streeftoestand en de referentieperiode voor de cultuurhistorische waarde het belangrijkste zijn. Minimaal dient deze informatie bij de aanmelding verschaft te worden.

De informatiestructuur van het aanmeldingsformulier

Het aanmeldingsformulier is geheel gestandaardiseerd. Er is enerzijds geprobeerd het aanmeldingsformulier (voordrachtformulier) van het oorspronkelijke project (de eerste fase van 1998 tot 2006) in stand te houden, anderzijds is geprobeerd om afstemming tot stand te brengen met het format van het Nationaal Register Mobiel Erfgoed (NRME) van de stichting Mobiele Collectie Nederland. Dat format staat inmiddels bekend als de "Objectbeschrijving voor het mobiel erfgoed" (OBS) en deze objectbeschrijving hoort bij het Waardestellend kader mobiel erfgoed, dat hierboven reeds ter sprake kwam.²

Er is geprobeerd de velden van het Nationaal Register Railerfgoed (NRRe) hier zoveel mogelijk op aan te passen. Dat is grotendeels gelukt, maar niet geheel 1:1. Het NRRe bestond immers al eerder en er diende ook rekening gehouden te worden met het reeds bestaande formulier.

Het aanmeldingsformulier is ingedeeld in een aantal *informatieblokken*:

- Inleiding

2 In de derde druk van het boek *Erfgoed dat Beweegt! Waardering van de Mobiele Collectie Nederland* wordt de meest recente versie van de "Objectbeschrijving voor het mobiel erfgoed" uitgebreid behandeld. Zie voor meer informatie: http://www.mobiel-erfgoed.nl/Kolom2_meer_publicatie.htm.

- Beschrijving object
- Illustraties
- Huidige eigendom
- Informatie object
- Voorstel cultuurhistorische waarde door de collectiehouder

Deze indeling is gebaseerd op de stelling dat de cultuurhistorische waardering van het object gestoeld moet zijn op zo ruim en volledig mogelijke relevante informatie. Bovendien moeten belanghebbenden en belangstellenden (de eigen sector, beleidsmakers, subsidiënten, sponsors, maar ook in cultuurhistorie geïnteresseerd publiek) zoveel mogelijk informatie over het Nederlands railgebonden erfgoed in het register kunnen vinden.

Niet ingevulde velden worden in de publieksweergave van het register niet getoond.

Onder andere naar aanleiding van voortschrijdend inzicht en overleg in MCN-verband is afgesproken dat een aantal velden in ieder geval (verplicht) ingevuld moeten worden. Deze velden zijn in deze toelichting vanaf blz. 6 aangeduid met een *.

NB: Voordrachten, die in dat opzicht onvolledig zijn ingevuld, worden niet in behandeling genomen!

De inleiding

Hier wordt het object benoemd, wordt de plek van het object in het geheel van de Mobiele Collectie Nederland bepaald (typering en indeling in categorie, soort en type) en wordt informatie over de context van object en type gegeven (ontwerp, productie en gebruik).

De beschrijving van het object

Voor de beschrijving van het historische object zélf worden in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed van MCN een aantal basale vragen over de voornaamste kenmerken van het object gesteld:

- Waar diende het object voor? Variabele functie.
- Hoe werkte het object (hoe vervulde het z'n functie)? Variabele techniek.
- Hoe werd het object in elkaar gezet (hoe is de constructie?) en welke materialen werden gebruikt? Variabele bouwwijze.
- Hoe zag het object eruit? Wat waren de meest kenmerkende vormen en kleuren? Variabele vorm.

De illustraties

In deze vervolgfase van het Nationaal Register Railerfgoed is het noodzakelijk dat bij de aanmelding minimaal één foto wordt geleverd, anders kan de aanmelding helaas niet in behandeling worden genomen, het liefst van het object in de huidige toestand. Ten behoeve van een zo volledig mogelijke informatievoorziening is het echter ook mogelijk foto's van andere toestanden aan te leveren. Van de historische toestand (het object in de "historische periode") en, als het object nog niet gerestaureerd is, van de streeftoestand.

De huidige eigendom en de overige objectinformatie

Uiteraard is de huidige eigenaar een belangrijk informatief element. Hij is ook primair verantwoordelijk voor de informatieverschaffing waarop een gedegen cultuurhistorische waardering kan plaatsvinden. Het verdient echter zeker aanbeveling ook eventuele andere bronnen te vermelden, waar beoordelingscommissie en belangstellenden terecht kunnen.

Extra vermelding verdient op deze plaats nog de samenwerking met de Nederlandse Museummaterieel Database. Er zijn afspraken gemaakt over het aanbrengen van links naar elkaars overzichten en het koppelen en delen van informatie.

Het voorstel voor de cultuurhistorische waarde

Nadat alle informatie op en rijtje is gezet, kan op basis van die informatie de cultuurhistorische waarde worden vastgesteld.

De collectiehouder doet bij de aanmelding een voorstel voor die cultuurhistorische waarde.

Dit voorstel wordt geformuleerd aan de hand van de beoordelingscriteria en het stappenplan beoordeling (zie paragraaf "Instrumentarium bij de beoordeling van objecten door de collectiehouder zelf") en gemotiveerd onder verwijzing naar "belangrijke ontwikkelingen", "beeldbepalende series of types" of andere begrippen die in de criteria worden genoemd. De status die men het object toekent, moet goed gemotiveerd worden!

Het is duidelijk dat de *definitieve* cultuurhistorische waarde en de motivatie daarvoor door de beoordelingscommissie worden vastgesteld. Deze procedure creëert optimale voorwaarden voor een cultuurhistorische waarde en bijbehorende motivatie van het object, die in hoge mate deskundig, intersubjectief, transparant en daarmee breed gedragen kunnen zijn.

NB: Voordrachten die niet voorzien zijn van een voorstel voor de cultuurhistorische waarde, geformuleerd aan de hand van de geldende beoordelingscriteria, worden niet in behandeling genomen!

Het digitaal aanmelden

Ga naar www.nrme.nl, de website van het Nationaal Register Mobiel Erfgoed (NRME). De beheermodule is alleen via dit adres te benaderen, niet via de eigen ingang van het Nationaal Register Railerfgoed. Klik in het menu links in de bruine balk op "Login voor beheerders en collectiehouders".

Gebruikersnaam en wachtwoord

Als het goed is, hebt u inmiddels een gebruikersnaam en een wachtwoord aangevraagd en gekregen. Zo niet, vraag deze alsnog aan bij de beheerder (wielemaker.kees@gmail.com).

Klik op "login"

Beheermodule

Als het goed is, ziet u een bladzij met:

[Beheer van het register](#)

[U bent ingelogd als collectiehouder in de sector Rail | collectie \[naam collectie\]](#)

[Klik op de knop 'Aanmeldingen' om naar het aanmeldingsformulier en het overzicht van uw meldingen tot dusver te gaan.](#)

U bent ingelogd met de autorisatie "collectiehouder". Dat wil zeggen dat u objecten in de eigen collectie kunt aanmelden, maar later ook (als enige) informatie kunt toevoegen en verbeteren (behalve de waardering natuurlijk).

Klik op de button "nieuw object aanmelden" op om naar het on-line aanmeldingsformulier te gaan.

Aanmeldingsformulier

Als het goed is ziet u de volgende tekst.

NATIONAAL REGISTER MOBIEL ERFGOED - SECTOR RAIL

Via onderstaand formulier kunt u een object aanmelden voor opname in het **Nationaal Register Mobiel Erfgoed, sector Rail**. Zie de **toelichting bij aanmelden** voor informatie over de wijze van invullen van de velden en in het bijzonder over het uploaden van illustratiemateriaal.

De genoemde "toelichting bij aanmelden" wordt op de volgende bladzijde weergegeven, zoveel mogelijk per veld.

Verplichte velden zijn in de toelichting aangeduid met een *

INLEIDING

Hier wordt het object benoemd, wordt de plek van het object in het geheel van de Mobiele Collectie Nederland bepaald (typering en indeling in categorie, soort en type) en wordt informatie over de context van object en type gegeven (ontwerp, productie en gebruik). Bij de vragen naar categorie en soort bevindt zich een voorkeuzemenu.

* Railcategorie:	Maak een keuze uit: Hoofdspoor, Lokaalspoor, Interlokale tram, Lokale tram, Industriespoor
* Soort object:	Maak een keuze uit: Stoomlocomotief, Diesellocomotief, Dieselmotorrijtuig, Dieselstel, Elektrische locomotief, Elektrisch motorrijtuig, Elektrisch stel, Overig tractiematerieel, Personenrijtuig, Goederenwagen, Post en/of bagagewagen, Overig getrokken materieel, Dienstmaterieel, Overig materieel
* Objectaanduiding:	<p>Deze willen we graag zo uniform mogelijk in het systeem krijgen en moet uniek zijn. Het object wordt, zoals gebruikelijk, aangeduid met behulp van de naam van de (vervoer)maatschappij of het bedrijf, waar het object in dienst was, gevolgd door het nummer, dat het object bij deze maatschappij of dit bedrijf droeg. Indien relevant, wordt de naam op de gebruikelijke wijze afgekort. Voorbeeld: RTM 56, GVB 307, NS 3737.</p> <p>Zie eventueel opmerkingen over referentieperiode in het woord vooraf.</p> <p>NB: Waar letters gebruikt werden voor uitgebreide klasse- en andere aanduidingen, deze graag weglaten. Alleen als ze in het spraakgebruik integraal onderdeel van het nummer zijn, worden ze vermeld.</p> <p>Voorbeeld: NZH A307, RTM M1805. Geen spatie tussen letter en nummer</p> <p>NB: Ook in de railcategorie 'industriespoor' streven we, in verband met de uniformiteit, naar een dergelijke object-aanduiding. Voorbeeld: Julia V.</p> <p>NB: Soms is een dergelijke aanduiding niet gebruikelijk en ook niet goed mogelijk, zoals in de sector van het industrieel smalspoor. Dan duiden we het object aan dmv fabrikant en fabrieksnummer.</p> <p>Voorbeeld: Orenstein & Koppel fab.nr. 34572, Simplex fab.nr. 20535.</p> <p>Graag de aanduiding zo kort mogelijk houden en "fabrieksnummer" standaard afkorten tot "fab.nr".</p>
* Type:	<p>Nadere aanduiding van het type, zoals dat historisch gezien gebruikelijk was, bij of door de producent of de gebruiker werd gegeven of in de (vak)literatuur gebruikelijk is. Zonder echte standaardregels te geven, bestaat er vrij veel overeenstemming over aanduidingen als Backertje, Union, Drie-ramer, Ombouwer, Rijnboog, Blokkendoos, Grootbordesser, Budapester, PCC-car. Uitzondering vormen de goederenwagens. Hier worden de verschillende typen aangegeven door termen als gesloten goederenwagen, ketelwagen, enz. Hiervoor zal in de loop van de tijd een standaardlijst ontwikkeld worden.</p>
* Serie:	Als het object tot een bouwsérie behoort, hier het / de nummer(s) waarmee de serie werd aangeduid.
Subserie:	Als het object tot een te onderscheiden en relevante subserie behoort, hier het / de nummer(s) waarmee de subserie werd aangeduid.
Naam:	Eventuele naam of bijnaam waaronder het object bekend stond. NB: Voor het Register zijn alleen historische namen interessant, dwz namen die tijdens de "historische periode van gebruik" van het object gangbaar waren (zie boven). Dus (eigenlijk) geen "Leeghwater" bij de GS 18, maar wel "Silvolde" bij de GTM 13.

* Bouwjaar:	Bouwjaar invullen, niet meer dan één jaartal, eventueel jaar van oplevering. Liever een "educated guess" dan helemaal niets. Als later een zo grondige verbouwing van het object heeft plaatsgevonden, dat van een nieuw object gesproken kan worden, het jaar van de verbouwing invullen. Vergelijk enkele objecten van de RTM in de jaren 1950, of de bouw van de MBS-diesellocomotieven uit goederenwagens. Zie eventueel opmerkingen over referentieperiode in het woord vooraf
Periode bouw serie:	Periode waarin de totale serie is vervaardigd. Twee jaartallen met koppelstreepje: 1902-1953. Geen spaties ertussen.
Omvang serie:	Indien het object onderdeel uitmaakt van een serie, de totale omvang van deze serie vermelden. Uitsluitend een getal in cijfers. Dus 4 of 362. Geen stuks of andere woorden toevoegen.
* Ontwerper(s):	Naam van de ontwerper. Vaak zal niet meer bekend zijn dan de naam van de firma('s) waar het object geproduceerd is. Dan die naam (namen) invullen.
* Fabriek(en):	De naam van de fabriek waar het <i>object</i> is vervaardigd. Indien meerdere fabrikanten bij de productie betrokken waren (bijvoorbeeld voor motor of elektrische installatie) dit graag vermelden. Houdt deze zo kort mogelijk, zoals in het spraakgebruik gewoon is. NB: het gaat om het object, niet om een eventuele serie, die bij meerdere fabrieken gebouwd is. Er kan tzt een standaardlijst ontwikkeld worden.
Plaats:	De plaats waar het object is vervaardigd.
Land:	Het land waar het object is vervaardigd.
* Periode oorspronkelijk gebruik:	Bij museale objecten wordt doorgaans een "historische periode" en een "erfgoedperiode" onderscheiden (zie inleidende opmerkingen). Het gaat hier om de "historische periode", dwz de periode waarin het object economisch werd ingezet (vermeld jaartallen). Zie eventueel opmerkingen over referentieperiode in het woord vooraf
* Gebruiker(s):	Naam van de gebruiker, meestal de vervoermaatschappij of het bedrijf (kolenmijn, aannemer, o.i.d.) waar het object werd gebruikt, graag de volledige naam en de gebruikelijke afkorting (bijvoorbeeld: Rotterdamsche Tramweg Maatschappij (RTM)). Indien meer gebruikers, meer invullen. Zie eventueel opmerkingen over referentieperiode in het woord vooraf.
* Regio oorspronkelijk gebruik:	Plaats of regio waar het object werd gebruikt. Indien in meer plaatsen / regio's gebruikt, dit vermelden. Indien in geheel Nederland of in grote delen van Nederland: geheel Nederland invullen. Indien internationaal: Internationaal. Zie eventueel opmerkingen over referentieperiode in het woord vooraf.
Geschiedenis:	Geef hier een kort overzicht van de levensloop van het object. Schets de omstandigheden die hebben geleid tot de bouw en/of de aankoop van het object en het type of de serie waartoe het behoorde, de geschiedenis van type / serie en object en de uiteindelijke buitendienststelling. Beperk u zoveel mogelijk tot de historische periode.

BESCHRIJVING OBJECT

Voor de beschrijving van het historische object zélf zijn in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed van MCN een aantal basale vragen over de voornaamste kenmerken van het object gesteld (zie inleidende opmerkingen). Deze zijn in het NRRre vertaald in de velden functie, techniek en uiterlijke kenmerken. De bouwwijze laten we hier nog even buiten beschouwing.

* Oorspronkelijke functie:	Vermelden waar het object tijdens de historische periode voor gebruikt werd. Soms geven 'railcategorie' en 'soort object' een eerste indicatie omtrent de functie van het object. Voor zover mogelijk zien we daar graag een nadere toelichting op (bijvoorbeeld personenvervoer, goederenvervoer, wat voor soort personenvervoer, goederenvervoer, rangeerdiensten, enz.).
* Oorspronkelijke techniek:	Wijze van voortbeweging invullen. Maak een keuze uit: Handkracht, Paardentraction, Stoom, Verbrandingsmotor, Elektrisch, Overig.
* Uiterlijke kenmerken:	Een korte omschrijving van de belangrijkste uiterlijke kenmerken, zoals vorm en kleur, detaillering, belijning, belettering, enz. Als duidelijke kunsthistorische stijlkenmerken aanwezig zijn, deze vermelden. (Jugendstil, Art-Deco, Stroomlijn, Zakelijkheid).
Gewicht:	Het gewicht van het object in tonnen. Bij stoomlocomotieven willen we het ledig gewicht weten.
Afmetingen:	Lengte x breedte x hoogte in mm.
Spoorwijdte:	De spoorwijdte van het object in millimeters. Het gaat hier om de spoorwijdte waarop het object reed tijdens de "historische periode" van het object.
Type installatie:	Gaat over aandrijving en overbrenging. Bij stoom: aantal cilinders, binnen en/of buitenliggend, oververhitter en dergelijke. Bij verbrandingsmotor: dieselmechanisch, dieselektrisch, diesel-hydraulisch. Of benzine-... idem. Evt. aantal motoren. Bij elektrisch: accu of bovenleiding; spanning. Evt. aantal motoren. Bij overige tractie: nadere aanduiding van tractievorm (bijvoorbeeld perslucht). Eventueel merk van motor/ installatie vermelden
Wijzigingen in techniek:	De belangrijkste technische wijzigingen die het object tijdens de "historische periode" heeft ondergaan. Liefst met aard van de wijziging en tijdsbepaling (bijvoorbeeld de vervanging van benzine- door dieselmotoren).
Wijzigingen in bouw:	<i>NB: (Nog) niet van toepassing.</i>
Wijzigingen in uiterlijk:	Belangrijke wijzigingen in de eerder genoemde uiterlijke kenmerken tijdens de "historische periode". Liefst met aard van de wijziging en tijdsbepaling.

Beide onderstaande velden zijn in overleg met MCN in 2017 toegevoegd aan het Nationaal Register Mobiel Erfgoed en daarmee aan het Nationaal Register Railerfgoed. Ze zijn bedoeld om ook een breed, in cultuur geïnteresseerd publiek over het mobiel erfgoed in Nederland te informeren en daarmee te interesseren.

KORTE VERHALENDE OBJECTBESCHRIJVING

Geef een verhalende, korte *beschrijving* van het object en besteed daarbij aandacht aan het type waartoe het object behoort, de levensloop (geschiedenis, culturele biografie), de gebruiker(s), de bouwers (s) en ontwerper(s) en aan de belangrijkste eigenschappen van het object als functie, techniek (voortbeweging), bouwwijze en vorm en aan de belangrijkste wijzigingen daarin.

BETEKENIS VOOR NEDERLANDSE MOBILITEITSGESCHIEDENIS

Geef een verhalende, korte beschrijving van de *betekenis van type en/of object* voor de Nederlandse mobiliteitsgeschiedenis; licht kort toe of die betekenis gelegen is in de levensloop (geschiedenis, culturele biografie), de gebruiker(s), de bouwers (s) en ontwerper(s) of in belangrijke eigenschappen van het object als functie, techniek (voortbeweging), bouwwijze, vorm of in andere aspecten.

ILLUSTRATIES

De voordracht dient gepaard te gaan met minimaal één foto, anders kan de aanmelding helaas niet in behandeling worden genomen, liefst in de huidige toestand.

Ten behoeve van een zo volledig mogelijke informatievoorziening is het mogelijk foto's nog twee additionele foto's aan te leveren; bijvoorbeeld van de *historische toestand* (het object in de "historische periode") en, als het object nog niet gerestaureerd is, van de *streeftoestand*.

Als het object nog niet gerestaureerd is, zal er van de streeftoestand niet altijd een illustratie zijn, maar de materieeltekeningen die tegenwoordig in tijdschriften en op internet circuleren bieden mogelijkheden om een indruk te geven van wat men met een restauratie voor ogen heeft.

U kunt illustraties on-line uploaden. Wel worden enkele eenvoudige technische eisen gesteld, die bij het invoeren van de foto ook op het scherm worden vermeld:

- Het digitale beeld is een .jp(e)g-bestand;
- De bestandsgrootte is maximaal 1 MB;
- Gebruik bij voorkeur liggende foto's van 800x600 pixels afmeting (of andere 4x3 verhouding);
- De voorkeursresolutie is 72 dpi;
- Gebruik s.v.p. géén afbeeldingen kleiner dan 320x240 pixels

De illustratie dient op uw eigen computer in juist formaat en resolutie opgeslagen te zijn. Via de knop "balderen" selecteert u op uw eigen computer de foto's die u wilt uploaden. Deze kan dan automatisch naar de database van het Nationaal Register Railerfgoed worden verzonden.

Zorg ervoor dat de foto's rechtenvrij zijn / met toestemming geplaatst worden en vermeld de bron / maker bij "foto-credits".

[1] * Illustratie **huidige toestand**:

[1] Fotocredits:

[2] Additioneel beeld 1:

[2] Fotocredits:

[3] Additioneel beeld 2:

[3] Fotocredits:

	Bladeren
bron / maker	
	Bladeren
bron / maker	
	Bladeren
bron / maker	

NB: Het wordt zeer op prijs gesteld, als u het desbetreffende beeldmateriaal ook nog rechtstreeks opstuurt naar het registerbeheer. Dan kan dit materiaal, uiteraard alleen met uw toestemming, voor communicatiedoeleinden ten behoeve van het register worden gebruikt.

Graag sturen naar: wielemaker.kees@gmail.com.

HUIDIGE EIGENDOM

De huidige eigenaar is belangrijk als het om informatief gaat. Hij is ook primair verantwoordelijk voor de informatieverschaffing waarop een gedegen cultuurhistorische waardering kan plaatsvinden.

Particulier eigendom:	Zal in de railsector in de regel niet het geval zijn, maar kan voorkomen. Indien u dat niet wilt invullen laat u de knop op nee staan.
* Collectiehouder:	Is, als het goed is al ingevuld. In overleg met HRN is een standaardlijst vervaardigd met geüniformeerde collectienamen.
Datum opname in collectie:	Jaar en mogelijk de datum waarin / waarop het object in de huidige collectie is opgenomen.
Verworven van:	De vorige eigenaar van het object.

INFORMATIE OBJECT

Originele documenten vormen altijd een belangrijke informatiebron. Het verdient zeker aanbeveling ook eventuele andere bronnen te vermelden, waar beoordelingscommissie en belangstellenden eventueel terecht kunnen.

Documentatie ontwerptekeningen:	Zijn er in uw collectie nog originele ontwerptekeningen of blauwdrukken van het object aanwezig? NB: Het gaat om tekeningen uit de "historische periode".
Documentatie werkplaatshandboeken:	Zijn er in uw collectie nog originele werkplaatshandboeken van het object aanwezig? NB: Het gaat om handboeken uit de "historische periode".
Documentatie onderhoudsgegevens:	Zijn er in uw collectie nog originele onderhoudsgegevens van het object aanwezig? NB: Het gaat om tekeningen uit de "historische periode".
Documentatie restauratieverslagen:	Zijn er verslagen van verrichte of onder handen zijnde restauraties van het object aanwezig?
Literatuur:	Als het object of een interessant (waardebepalend) aspect daarvan wordt genoemd in relevante literatuur, dan graag auteur, titel, plaats, jaar van uitgave en bladzijden vermelden. Bijvoorbeeld: Guus Veenendaal: Spoorwegen in Nederland, van 1834 tot nu. Amsterdam, 2004. pp. 402-406.
Overige objectinformatie:	Als collectiehouder vindt, dat hij zélf de meest aangewezen instantie is om informatie over het object te verschaffen, dit natuurlijk invullen. Als informatie over het object ook nog elders kan worden gevonden, dit graag ook hier vermelden.
Link met website Railerfgoed:	Wordt, indien van toepassing, door registerbeheer ingevuld.
Link met website Nederlandse Museummaterieel Database:	Met de NMMD zijn afspraken gemaakt over het aanbrengen van links naar elkaars overzichten. Hier kunt u de adresregel intikken of kopiëren, waaronder het object in de NMMD te vinden is. Zie: www.nmld.nl .
* Overige links:	Hier kunnen maximaal 5 andere links met informatie worden ingevoegd, zoals een link naar de eigen organisatie en naar andere websites als daar specifieke informatie over het object aanwezig is. Bijvoorbeeld: www.locomotor.nl .

VOORSTEL CULTUURHISTORISCHE WAARDE DOOR COLLECTIEHOUDER

Hier wordt een voorstel voor de cultuurhistorische waarde van het object gevraagd van de collectiehouder zélf. Dit voorstel wordt door de collectiehouder geformuleerd aan de hand van de beoordelingscriteria (zie paragraaf "Instrumentarium bij de beoordeling van objecten door de collectiehouder zelf"). Het voorstel wordt aldus gedaan in het licht van de Mobiele Collectie Nederland als geheel. Het voorstel dient goed gemotiveerd te worden. Zonder deugdelijke motivatie kan de aanmelding helaas niet in behandeling worden genomen.

Het is duidelijk dat de *definitieve* cultuurhistorische waarde en de bijbehorende motivatie door de beoordelingscommissie worden vastgesteld. Een dergelijke procedure immers creëert optimale voorwaarden voor een cultuurhistorische waardering en bijbehorende motivatie, die in hoge mate deskundig, intersubjectief en transparant zijn.

* Datum ontvangst voordracht:

* Status:

* Motivatie:	Hier motiveert u waarom het object de door u voorgestelde status verdient. NB: Aanmeldingen zonder deugdelijke motivatie kunnen helaas niet in behandeling worden genomen.
Status authenticiteit:	Niet invullen; nog niet van toepassing
Motivatie authenticiteit:	Niet invullen; nog niet van toepassing

Aanmelden

Door op de Aanmeldknop te drukken, verklaart u eigenaar of beheerder te zijn van het voorgedragen object en bekend te zijn met de criteria en procedures voor de beoordeling van railgebonden erfgoed ten behoeve van het Nationaal Register Railerfgoed. De beoordelingscommissie behoudt zich het recht voor nadere informatie te verlangen of in te winnen omtrent de feitelijke eigendomssituatie indien dit opportuun wordt geacht, e.e.a. naar de mening van de commissie.

Het verdient aanbeveling vóór het versturen van uw aanmelding een print te maken voor uw eigen administratie. De collectiehouder krijgt een bevestiging van ontvangst als de ingevulde formulieren door de beheerder zijn ontvangen.

Hij ontvangt tevens informatie over de verdere procedure en een inschatting van de datum waarop uitsluitel over de cultuurhistorische waarde van het object tegemoet gezien kan worden.

NB: De collectiehouder wordt ter controle dringend verzocht om na de aanmelding een mailtje te sturen naar het Registerbeheer, met bericht dat één of meer objecten zijn aangemeld:

wielemaker.kees@gmail.com

Instrumentarium bij de beoordeling van objecten door de collectiehouder zelf

Onderdeel van de aanmeldingsprocedure was en blijft een voorstel voor de cultuurhistorische waarde van het object door de collectiehouder zélf. Hij doet dit voorstel aan de hand van de reeds langer bestaande en sinds 2002 niet meer gewijzigde **beoordelingscriteria**. Een hulpmiddel om tot een afgewogen cultuurhistorische waardestelling te komen, die door de beoordelingscommissie goed beoordeeld kan worden, is het zogenaamde **stappenschema beoordeling**. Dit schema wordt ook door de commissie gebruikt.

Tenslotte is bij de cultuurhistorische waardestelling enige kennis van **belangrijke ontwikkelingen in de geschiedenis van het railvervoer** van belang. Immers, representanten daarvan maken kans op een A-status.

Beoordelingscriteria en stappenschema zijn als bijlagen bij deze toelichting aan te treffen en ook te vinden op de **informatiepagina van de website van het Nationaal Register Railerfgoed**. Via deze pagina kunt u ook overzichten bereiken van belangrijke ontwikkelingen in de geschiedenis van **hoofdspoor, lokaalspoor, interlokale tram, lokale tram** en **industriespoor** in Nederland, e.e.a. opgesteld door beoordelingscommissie.

Colofon

Het Nationaal Register Railerfgoed is een project van de vereniging Historisch Railvervoer Nederland (HRN) (www.railmusea.nl) in samenwerking met de stichting Mobiele Collectie Nederland (www.mobielecollectienederland.nl).

Het register wordt beheerd door Kees Wielemaker en Peter Zorge. Contactpersoon en eindverantwoordelijk is:

Kees Wielemaker
Westersingel 9
4101 ZG Culemborg
0345 534 073
06 55 00 31 92
wielemaker.kees@gmail.com

NB: Omdat het Nationaal Register Railerfgoed integraal onderdeel is van het Nationaal Register Mobiel Erfgoed, zult u bij het invullen op deze laatste site ook het mailadres info@mobielecollectienederland.nl aantreffen. Dit liever niet gebruiken bij correspondentie over het Nationaal Register Railerfgoed.

Het Registerbeheer wordt vanuit HRN aangestuurd en begeleid door de Sectie Beheer van HRN.

© Franeker/Culemborg, 2018/2019

